

»Täckproteser borde användas oftare«

Täckproteser är ett bra alternativ till fasta broar hos många äldre patienter. Det borde göras fler i Sverige, anser Ingrid Collin Bagewitz, protetiker i Malmö.

TEXT: JANET SUSLICK

FOTO: INGRID COLLIN BAGEWITZ, JENÖ KISCH OCH GUNILLA ANDRÉ

I Sverige är bara tolv procent av alla konstruktioner på implantat i underkäken täckproteser. Det kan jämföras med 33 procent i Norge och 93 procent i Nederländerna, berättar Ingrid Collin Bagewitz, som arbetar på folk-tandvårdens centrum för specialist-tandvård i Malmö.

Täckproteser är också vanliga i exempelvis Storbritannien och Kanada, där det har gjorts många studier som jämför täckprotes på implantat med vanlig avtagbar protes.

– Här i Sverige tror vi att bästa sättet att höja den tandlösas orala livskvalitet är genom att ge patienten en fast bro på implantat, medan det i själva verket kan vara minst lika bra med täckprotes på implantat, anser hon.

– Det behöver inte vara så att det som är dyrast är bäst.

Men för att få veta det, efterlyser

Ingrid Collin Bagewitz fler jämförande studier i Sverige. En sådan studie pågår i Göteborg, berättar hon.

Patienter får först prova implantat med en fastsittande bro och sedan jämföra med en avtagbar täckprotes. En liknande studie gjord i Kanada för några år sedan visade att nio av 13 patienter valde att behålla den avtagbara bron, framför allt för att den var lättare att göra ren.

– Täckproteser blir nog vanligare i Sverige, eftersom vi allt oftare erbjuder dem som ett alternativ, tror hon.

OLIKA TRADITIONER

Varför är täckproteser så mycket vanligare i andra länder?

Ingrid Collin Bagewitz tror att en anledning är olika traditioner. De första långtidsstudierna som Brånemark och hans medarbetare gjorde beskrev enbart fasta broar.

Olika ekonomiska förutsättningar spelar också stor roll.

– Tandvårdsförsäkringen i Sverige har varit väldigt generös ända sedan implantaten kom ut på marknaden. Ersättningen är betydligt lägre i andra länder.

I Nederländerna lämnas till exempel inget tandvårdsstöd för fastsittande konstruktioner.

En täckprotes på två implantat kostar ungefär hälften så mycket som en

hel implantatstödd bro på fyra implantat, så samhällsekonomiskt kan det vara ett bra val, om förutsättningarna är goda för att patienten ska kunna tugga tillräckligt bra och känna sig trygg socialt.

Den tandlösa patienten ska ha rätt att välja mellan fast eller avtagbar protetik utan att priset blir helt avgörande, anser Ingrid Collin Bagewitz. Därför vill hon ha kvar ett ersättningsystem som täcker en stor andel av kostnaden även för fasta konstruktioner.

Samtidigt tycker hon att det kan vara bättre och lättare för många att kunna ta av konstruktionen för att rengöra den i handfatet än att använda mellanrumsborstar långt in i munnen.

– För att patienten ska kunna göra ett bra val, måste vi tandläkare informera både om för- och nackdelar med fastsittande konstruktioner, säger hon.

Den stora fördelen med en fastsittande bro är att den sitter bra. Den stora nackdelen är att det är svårt att hålla rent runt omkring en fast konstruktion.

– Om man har nedsatt handmotorik»

Ingrid Collin Bagewitz

En täckprotes på kulor är lätt att hålla ren. Fördelarna kan överväga nackdelarna.

Täckprotes kan vara ett bra val för många äldre, exempelvis vid nedsatt handmotorik.

MATERIAL & METOD

Informera om både för- och nackdelar med fastsittande konstruktioner. Den stora nackdelen är att det är svårt att hålla rent en implantatbro som sitter fast.

► eller behöver hjälp med rengöringen kan fördelarna med en täckprotes överväga.

Ett argument som används emot täckproteser är att de ofta behöver underhåll.

– Om patienten måste lämna konstruktionen ifrån sig för att skicka den till labbet upplevs det som besvärande, konstaterar hon.

Men fasta broar på implantat kräver också tekniskt underhåll. Ingrid Collin Bagewitz tycker inte att skillnaden är så stor.

Det finns olika typer av täckproteser. Generellt blir det fler tekniska problem med täckproteser som sitter

fast på kulor i implantaten än med dem som knäpps fast på spång. Samtidigt är täckprotes på kulor allra lättast att hålla ren.

Patienten behöver kontinuerlig information under livets gång.

Som pigg pensionär med ett rikt socialt liv har det kanske varit viktigt att ha en stabil konstruktion som sitter kvar i alla situationer, men beslutet behöver inte vara oåterkalleligt.

Tio eller 20 år senare kan fördelarna med en täckprotes överväga nackdelarna om patienten exempelvis har sämre handmotorik, har blivit muntorr eller behöver hjälp med den dagliga munvården.

► TÄCKPROTES I STÄLLET FÖR FAST BRO

Indikationer som talar för täckprotes i stället för fast bro på implantat kan vara:

- resorberad käke
- ogynnsam käkrelation
- nedsatt salivsekretion
- nedsatt handmotorik
- försämrad allmän hälsa
- hög ålder
- att patienten av annan anledning har svårt att hålla rent runt en fast konstruktion
- när patienten sedan tidigare känner sig bekväm med avtagbar protes
- när det finns enstaka implantat kvar efter en havererad bro.

► IMPLANTAT INGEN PATENTLÖSNING

Ibland är implantat ingen bra lösning, oavsett om man väljer en fast bro eller täckprotes. Man får avstå från implantat:

- vid otillräcklig benvolym
- vid omfattande bendefekter
- vid starkt nedsatt gapförmåga
- när patienten är för svag att orka med behandlingen
- om det saknas möjlighet att få hjälp med rengöringen av implantatbro
- om patienten är bräcklig och har ett restbett som kan stödja en semipermanent bro.

»Det behöver inte vara så att det som är dyrast är bäst.«

Då kan det vara lämpligt att byta ut den fasta konstruktionen mot en täckprotes. ■

Digital röntgen

Skarpare diagnos med originalsensorer från japanska Hamamatsu.

Exponerad på Klinik i Sverige hösten 2009.

DIGITALES
DIGITAL DENTAL TECHNOLOGY

info@digitales.se | www.digitales.se | Tel. 033-22 66 50 | Fax 033-22 66 51

IT • DATASUPPORT • INTRAORALA KAMEROR • INTRAORAL RÖNTGEN • PANORAMARÖNTGEN • CBCT/VOLYMTOMOGRAFI

HAMAMATSU

OVERDENTURES SHOULD BE USED MORE FREQUENTLY

Overdentures are a good alternative to fixed bridges for many older patients. More overdentures should be offered in Sweden according to Ingrid Collin Bagewitz, prosthodontist in Malmö.

In Sweden, only 12 percent of all implant constructions in the lower jaw are overdentures. Compare this to 33 percent in Norway and 93 percent in the Netherlands, says Ingrid Collin Bagewitz, who works at the General Dental Council's Center for Specialist Dentistry in Malmö.

Overdentures are common in, for instance, Great Britain and Canada where many studies have been carried out to compare overdentures on implants with ordinary detachable prosthesis.

In Sweden we believe the best way to enhance a toothless patient's oral quality of life is by giving the patient a fixed bridge on implants, whilst it can, in fact, be just as effective with overdentures on implants, says Ingrid Collin Bagewitz.

It is not necessarily the case that the most expensive alternative is the best one, however in order to really prove this, further studies comparing the alternatives are needed in Sweden. Such a study is currently being carried out in Gothenburg. Patients must first try implants with a fixed bridge and then compare with an detachable overdenture. A similar study was carried out in Canada some years ago and it showed that nine out of 13 patients chose to keep the detachable overdenture, mainly because it was easy to clean.

Overdentures will become more common in Sweden as they are being offered more often as an alternative, believes Ingrid Collin Bagewitz.

Different traditions

Why are overdentures more common in other countries? Ingrid Collin Bagewitz believes that one of the reasons is a difference in traditions. The first long term studies that Bränemark and his colleagues did describe only fixed bridges.

Different economical conditions also play a central role. Dental care insurance in Sweden has been very generous ever since implants came out on the market. Reimbursement for treatment is considerably lower in other countries.

In the Netherlands there is no dental care benefit for fixed constructions. An overdenture on two implants costs approximately half as much as one that is a complete implant supported bridge on four implants, so seen from a national economical perspective it can be a good choice, if the results are good enough for the patient to be able to chew sufficiently well and they feel comfortable in social situations.

The toothless patient should have the right to choose between fixed and detachable prosthesis without the price being the only deciding factor, says Ingrid Collin Bagewitz. She would therefore like to keep the reimbursement system which covers a large amount of the costs even for fixed constructions. She also thinks that it may be better and easier for many to be able to detach an overdenture in order to clean it in the sink rather than using a brush to clean between gaps far back in the mouth.

We dentists must inform patients about the advantages and disadvantages of fixed bridges in order for the patient to be able to make a good and informed choice. The main advantage with fixed bridges is that they sit well. The disadvantage is that it is difficult to keep the area around the bridge clean.

If a patient has reduced hand dexterity and needs help brushing, the advantages of a detachable overdenture can be worth considering.

One argument which is used against overdentures is that they often require maintenance. It is problematic for a patient who has to be without dentures because they need to be sent to the lab for maintenance. However fixed bridges on implants also require technical maintenance. The difference is not so big according to Ingrid Collin Bagewitz.

There are two types of overdentures. Generally, there are more technical problems with overdentures that fix onto implant studs than the type that snap onto a bridge, however the overdentures on studs are easier to keep clean.

A patient needs to be continually informed throughout life.

It may be more important for an active pensioner with a rich social life to have a stable construction that sits fast in all situations; however the decision should not be irreversible. Ten to 20 years later the advantages of overdentures may outweigh the disadvantages if a patient has, for example, reduced hand dexterity, has problems with a dry mouth and needs daily help with their oral hygiene.

“It is not so that expensive is best”

Overdenture instead of fixed bridge

Indications speaking in favour of overdenture instead of a fixed bridge on implants may be:

- resorbed jaw bone
- infavourable jaw relation
- reduced secretion of saliva
- reduced dexterity
- poor general health
- high age
- that the patient of other reasons has difficulties in keeping a fixed construction clean
- when there are a few single implants remaining after a wrecked bridge

Implants are no patent solution

Sometimes, implants are not a good solution, regardless if one chooses a fixed bridge or an overdenture. One may have to refrain from implants, when:

- the remaining bone volume is insufficient
- with extensive bone defects
- with strongly reduced possibility to open the mouth
- when patient is too weak to take treatment
- when there are no possibilities to get help in cleaning an implant retained bridge
- when the patient is fragile and has a remaining bite that may support a semi-permanent bridge.